ދިވެހިބަހުގެ ދިރުންތެރިކަން ކުރިއެރުވުމަށްޓަކައި، ދިވެހިބަސް ތަރައްޤީކުރުމުގައި ފަރުދުންގެ ހިއްސާ ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންވެއެވެ.

އަބްދުލް އަޒީޒު ޖަމާލް އަބޫބަކުރު / ލ.މާވަށް

ދިވެހި ޤައުމު އަދި އަސްލު ހަރުލި ދިވެހިބަހައި
ތަރައްޤީގެ ހަރުފަތުތަކަށް ޖެހިލުއްވުން
ކުރައްނުދިނުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު މިނިވަން ކަމެއް
މިނިވަންކަމުގެ، ދިވެހި ޤައުމުއްތަކުގެ އަސްލު
މުޙައްމަދު ބަދަލުވެގެންވާ ދިވެހިބަހުގެ ތަރައްޤީއަށް
ދިވެހިން ސަލާމަތުން ދެމިހުރެވޭ! ދިވެހިބަސް
ނެތިގެން ދިވެހި ޤައުމުއްތަކު ދުރުހެލިވެސްވެދާނެ!
ބަސް ތަރައްޤީ ކުރަމުގެ ޤައުމީ ތަރައްޤީއަށް ބަލައި
މުޙައްމަދު ކަމަށް ނިވާވެދާނެ!

ދިވެހިބަހާއި ބަހުގެ ހުރިހައި ފަންނުތަކުގައި
ދިރުވައި އާޚަލަށް ތަރައްޤީކުރުމުން ދިވެހިރާއްޖެގެ
ޤައުމީ ތަނަވަސްކަމަށް އިން ކުރުއްވާ
މަސައްކަތްތައް ތަފްސީރުކުރައްވާ ޝަރަފުވެރިކަމުގައި
ފާހަގަކުރަމެވެ. މި ރަނގަޅު އެ ތަނަވަސްކަމުގެ
ދިވެހިބަހާއި ތާރީޚާ ބަހާ މަރުހަބާ ކުރައްވާށެވެ
ގަޅުބަރާ ހިސާބުތަކުގެ ތަރައްޤީއަށް އަދި ބަތަލުގެ
އަދި ހިސާބުތަކަށް ޚިދުމަތަކާއި ނަރުދޭ
މުސްތަޤްބަލު ކުރައްވަވާ: މި ކަމަށްޓަކައި
ކުރައްވާ މަސައްކަތުގެ ފުރިހަ މަތީ ފުރުތަމަ
ފާހަގަ ތަޤުދީރުކޮށް ފުރުޞަތުވެސް ޝުކުރު ފާޅުކުރަމެވެ
ދިވެހި "ޤާނޫނުސާސީ" އާއި ސިފައިގައި ހާދި
އަޑަށް ދަނޑުގެ އަޚްލާޤު ދިވެހި ކަމަށް
އަސްލުދިކުރަމެވެ. އިޚްލާޞް ބަސްނުލެއްގެ
ތަރައްޤީގައި ދިވެހިން ވަސް ކުރައްވާ ފުރުޞަތު
އަޅުގަނޑު މި ޝަރަފުގައި މިއީ ވަރަށް މުހިއްމު
އަހަރުމެން ބޭނުންވަނީ ހިތުމަތިކުރަން ކަމަކަށެވެ.
އެ ބަހަށް ފުރަތަމަކަމާއި މުއްސަނދިކަމާ
ދުށު އަޅުގަނޑުމެން ފިޔަވަޅު ދިވެހިބަހާ
ފުރިޔަ ބަހުގެ ކަމަށްބަލާ "ބަސްފުދުނުވަނީ"

ދިވެހިން، ދިވެހިބަސް ފުރިހަމަކަމުން ކުރާ
ކަމުގެ ފެންވަރު ބަލަހައްޓަވާ ބަހުރިވަލި
ދިވެހިބަހުގައި އިޚުލާޞް ބަހަށްޓަކައި މަދުކުރަމެވެ.
މަދުކުރެވޭ: ދިވެހިބަހުގައި އިޚުލާޞް ބަހަށްޓަކައި
ވަރަށް މަދު ކަމަށް އަހަރެމެން ވެސް ގަބޫލު
ކުރަމެވެ. ނަމަވެސް އައީ، އާދެ! ޚަބަރު ގިނަވެގެން
ނިމުމުގެ ސަބަބަކީ ދިވެހިބަހުގެ ފުރިހަމަކަމުގައި
ނުނުވެ. އެއީ ދިވެހިންނަށް އިޚްލާޞް ބޭނުންކުރުމާއި
ސިފައިސް ގެތިން ޚިޔާލުފައިވާ އަދި ޚިޔާލުގައި އެއް
ނުފެޑުގެ ކަހަލަވެ. ޚަބަރު އިތުރުވުމުންނެވެ
އެ ބަލާއިގެ މީހުންނާ ފުރަތަން ކަންތައްތައް
މަޢުލޫމާތު ތަކެއްތޯ ގެނެވިފައިވަނިވި އަސްލުން
ދަރަނި ބަޔާތްކަމެވެ. ދިވެހިން ކަމު އަދިއަށް
މުޢައްސަސާތަކުން ކަނޑައެޅިފައި ކަތީބުންގެ ހާލަތު
ނިދިފައި ކަނޑާ ގޮތުގެ މުޢައްސަސާތަކެވެ.
މަސްއޫލުކުރާ، ފުރުސަތުކުރާ، ގޮތުގެ
ތަރުތީބުކުރި ކުރާ: އަދިވެސް މިޔަގޮތުގައި
ޔަގީނުކުރާ މުޢައްސަސާ: އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ސަރަހައްދުގެ ގާތުގައިކަމަށް 90 އިންސައްތަ
ކަހަލަ: އަހަރެމެން ދިވެހި ޤައުމުތަކުގެ އަސްލު
ގާތް އަސްލުން ދޭތެރޭ ތަނަވަސް ކަހަލަ: މިކަން
މިހެން ހިތުމުގެ ކަހަލަ ސަރަހައްދުން،
ހިޔާލުސަމާލު ނުން ތަޞައްވުރު، ދިވެހިން
ދިފާޢުވާ ފުރުސަ ޖެހި ނަގަހަގަން (ނަފާޚާ ފަދަ)
ކަހަލަ އެއްސަން ގެތިއް ތާއީ ދިއުމެއް
އަހަރެމެންގެ ނިސްބަތް ވަރަށް އަސްދޮސްތަކާއެވެ؟
މިސާލަކަށް މުދަ، ކަހަލަ، ފާގެ، ވިޔާ، އަތްތަރިކަ،
ފުސް، ބަސް، އަހަރު، ސަރު، ގޮތަ، ބަރު، ތަރި،
ތަހަ، ފުއްޓަރު، ކަހަލައިގެ، އަދި ކަހަލަމުގެ ފަދަ

ގިނަގުނަ ތަންތަނުން ހިމާޔަތް ނަސްނަސް ކުރިން
ދަސްކުރި ފަދަ ޤައުމުގެ ބަސްބަހަކީ ހަރުމް
ތާޖުދަށް މީ ބިސްކުޑަ ދިވެހި ފަސްގަނޑުގައި
ހަދާ މަހިގަނޑު "ގަޑި" ދިވެހި ބަސް ކަމަށް
އިނި އަދި އެއް ޖަމާނައްގައި ދިވެހިންގެ މަހިގަނޑު
މަސައްކަތްތެރި ތަރަގެއި ބާރުކަމާއި ބަސްތުލައި
ކުފާ ތަގްސީމު (ބައިގޮތުގައިވާ) އާތައް
މަސައްކަތުގެ ހިމަނަ ދިވެހިންގެ ދުރައްވުމާ
ގޮތް ޚާބިޖުގައިގެ ބަހުގެ ބައިތަކާއި އެ
ގެނެސް އެވާ މަގައްސަ ދިވެހިން ދިފުއްލާ ގިނަ
ނަސްތިކުއް އަހަރު ބަހައިގެ ހުނަރުނާތަކެވެ؟
ގަބޫ، މުރަ، ކުރުނބާ، ގަބޫ، ގާރު ކުރި
ފަދަ ތަފާތު ދުރަހަޖައިގެ "ގާރު" ދިވެހިނުނަށް
ހުނަރެއް ބަހުގައި އާހާ ކަނޑު މޮއްޔެ
އިނގިރޭސިނަނަށް ހައްތަ ވެސް "ކާރުބަ"
ކަނޑިކު މިހުނަރުގައި ވާރޭ ދިވެހިބަސް
ފީޝަރު ބަސްތުގެ ބައްޓާ އެތީ ކާކާރުތަކެވެ؟
ތަރުކާ. އާ ސަޝްސަކަފާ ދިވެހިން
ކުރަމުޚައިރު އިޚްލާޞް ބަސްނުލެއްގެ ދަނޑުތަ
ދަރިޔަށް އަދިގަނޑުމުން ބި ދުރަހަނދުމުން ތަރައްޤީނަރު
އެ ދަނޑުބައިން އަދިގަނޑުނަނަ ފުނަނަ ކަހުދު
އެއްގަޑި އަދިގަނޑުމުންގެ ބަހަށް އެ އަތްމަހަށް
ވަރުނަމަވެ. އަދި އަދިގަނޑުމުންގެ ގާބިލުއަށް
އަދިގަނޑުމުނަނަނަ ވަރުމަހިރު މަރަހަތަރަށް
ނަފާމިއަށް. ނަމަވެސް މިއަދު އަދިގަނޑުމުން
މި ވަނަނިސް އާދަދު މިނަވަސް ދުނިޔައިލަށެވެ.
އެ ދުނިޔައަށް ފުނަނަ ލަނަލާގައި މަނަމަހައި
މަހާއަތަރު ހިއާނަ ނަނަނަދާއި އަދިގަނޑުމުންގެ
ދިވެހިބަހަށް ނުހަނު ނުހަނަ ބަލާގެ: ހަމަ މިފަދައިން

ޓީވީންގެ އަދިއްޔާ އުފެއްދުންތަކުގާ ރަނގަޅުކަމާއި
ދެނު ފުރަ ކުރުޖެހުން އެނބުރެނބުރުގައި
ހިންގާލުންތަށް ސޮޖެހެއެވެ. މިހާ އެއްވެސް
ބަރައް ފެށިރަލުން ވަގާކުލަރުވޭނު ސަބަބަށް
ނުނުވެ. ވީދާ އިޚުލާ ބިލްކުޚޫތާ ޓީވީ ބަހުން
ރައްޗިޔަލަރުވަށުލި އާ ކުރުޖެހުން މިއިޤް
އުފެއްދުން ޗޭހިފުށެވެ. އަދިސާއްލަމު ލަގޮބަރާ
ފަރާމުލަތް އެބަރައްވާސްދެއެވެ. ސަމަވެސް

ހިމަދުމަޔާ... އަތޯ! ޓީވީ ވަންނަ ލަދުން،
ޓީވީ ބަރަތް ކުރިބުނުލަރާ ބަހަލަ، މިފަތަ އާ
ކުރުޖެހުލަތް މަރުޖަބާ ނުލިބާ ލަދެވެ.
އަދި ސުޖުވެސް ޖަބަކުލަރުދެވެ. ރާއްދުލަތް
އެންމެނަކު އެނދި ހިއްޔަރުފުރާފާ ކުރުޖެހެއް
ބަތުކުގައި އާ ކުރުޖެހުން އުފެއްދުލަތް ނުޖެހެވެ.
ނަމަވެސް ބޭރު ބަސްބަހުން ޓީވީ ބަރަތް
ވަތުފުރާފާ ކުރުޖެހުން ލިމުނުދެ ގިނަ ތުވަރަލު

ޓީވީ ގެރެއުމުގައި އުފެދުނު ޗިރައްޗުރި ހަރުދުމް
އަރުއިގެން ޓީވީ ބަހުގައި "ޓްރާންސިސްޓަރ" ކިޔާ
އުފަތު ކުރުޖެހުލަތް ޓީގެންސްއްސުލާނު އެވެ.
ޓީވީ ބަހުގައި މިފަތަ ކުރުޖެހުން ބޭނުނުލަރާނަދަ
އުފަތު ކުރުޖެހުލަގައި ޓީވީ ކިބާސް
ކުރެވުނުޖެހެން އެވެ. މިފަތަ ކުރުޖެހުގެ މިސާކުރު
ތަންނަވައި ކުޑަތުރުވާތަވެ. "Radio" މިހި
އެންމެން ތަންނަ ކުރުޖެލެވެ. ނަމަވެސް މިހާރު

މި ތަރުޖަމާ ދިވެހި ބަހުވެއްސަލާން ވެއްޖެއެވެ. އަދިވެސް ދިވެހި ހަދުދެވެ. ދިވެހި ބަހުންތިމާއަށް އަންގައިދޭ ކޮޅު ހައްދުވުއެވެ. އާދޭ! މިހާރު އައީ ކޮމްޕިއުޓަރު އެވެ. ޓެކްނޮލޮޖީގެ އަސަރު ވީތާ އެކަށަގޮތީ މިހާރަކަށް އައިސް ކޮމްޕިއުޓަރ (computer) ކަމަކައި ދެންނެވިތާން އެވެ. މިހާރު މިއީ ދިވެހިންނަށް ހާ ނަމަކަށް ނުވާނެއެވެ. ވީމާ ދިވެހިބަހުގެ އަޒުމާކައި ގެރެވެއިގެން އޮތީ ދިވެހިންނަށް ކޮމްޕިއުޓަރު ކަމަކައި ހަދަދީނެއެވެ.

ދުނިޔޭގެ އަހަރުން ބަސްބަސް ދޭނެވެއިގެން ތިއްބެވި ބޭފުޅުން ވިދާޅުވާ ގޮތުގައި، އަހަރެމެންގެ ތަރިކައި އަސްލު އަސްލު ދަ ބަސް ކަމަކައިވާ އިނގިރޭސިބަހާއި އަރަބިބަހުގައި ބޭނުންކުރާ ބަރަބަސްބަހުގެ ތަރުޖަމާކުރަން އެހީހުން ވެސް ހަދައި އެކަހަކާ ގޮތެކެވެ. މިސާލަކަށް ދިވެހިބަހުން ނުވެފައިވާ "އަތޮޅު" އިނގިރޭސިބަހުން ތަރިސްޓްރީ ކަޔި "އެޓޮލް" (atoll) ގެ ގޮތުގައެވެ. އެއްކަލަ ބަހަކަށް "އަތޮޅު" އެވެ.

ބޭރު ބަސްބަހަކުން ހުރިހާ މިހާރު އިތުރު ތަރުޖަމާ ބޭރުގެ އަހަރެން ބަހަކަށް ގެންގޮސް ތަރިސްޓްރީ ކަލިމާ އަސްލު ކަލިމައިން އަބަދުގެ ހަދުން ތަރުޖަމާ. މިސާލަކަށް ޔުނިވަރސިޓީ ފުންވެރިން އަމިއްލަ ބަހުންވެސް ކިޔަވައިދޭ ޤައުމު ކަމުގައިވާ މަލޭޝިޔާ ބަހުގައި (Bahasa (Malaysia މަލޭޝިޔާގެ ބަހުގައިވެގެންވާ! އެ ބަހަށް ބަދަލު ތަރުޖަމާ ވެއްދުމަށް ގެންނަވާ ބަދަލު ބައްލަވައިލަދެއްވާށެވެ!

އިނގިރޭސި ތަރުޖަމާ		މަލޭބަހުން ބަދަލުކުރެވިފައި
ޕޯސްޓް (POST)	=	ޕޮސް (POS)
ޑޮކްޓަރ (DOCTOR)	=	ދުކުތުރު (DUKUTUR)
ކޮމިއުނިކޭޝަން (communication)	=	ކޮމިއުނިކާސި (komunikasi)
ޓެކްނޮލޮޖީ (technology)	=	ޓެކްނޮލޮގި (tecknologi)
އިންސްޓިޓިއުޓް (institute)	=	އިންސްޓިޓުޓު (institut)
ޕެޑަގޮޖީ (Padagogy)	=	ޕެޑަގޮގި (Padagogi)

މިއީ ހިސާބުގެ ފަންނީ ކަމުގެ ނަތީޖާ. އަދި ޤައުމުތަކުގެ ހިތްތަކުގެ އ ޤައުމުގެ ބަސް ތަރައްޤީކުރަމުން ކަރަވާ މި ބަސްތަކުގެ ކަސްރު މަސައްކަތްތަކުން އ ޤައުމުގެ ބަހުރިތަން އިހްތިރާމްތަކަށް މަރުޙަބާކިޔައެވެ. އަހަރާ ފުރުޞަތެވެ. ޤައުމީ ބަހައް ހިނި ކަސްރު ވިއްގެ އުފެދެން މިކަން ވާނުކަން ދަނީނެވެ.

އަދި އިތުރުކުރެވެ. މަލޭޝިޔާގައި އިނގިރޭސި ބަހަން މަދު، ތައްޔާރީ މިހުން ވަނަބައިއަރުވެސް ބަރުބަހުގެ ނަފްސު އިނގިރޭސިބަހަން ތައްޔާރުކުރެވޭ ބަލައިފައެވެ. އިނގިރޭސިބަހުން ޚާއް ހިތްދުގައިވެސް މިއުސްޓާ ބޭނުންކުރެއެވެ. މިސާލަކަށް މަސްލަ ހިތާއިރްސާން ހިއްސާ "ޓޭޓާ"

އެވެ. އަދިވެސް މާ އާދަތަކާ ހިލާފުވެފައި ދެންނެވިފައިވާނުމެވެ. އެކަންގައި ނުނުކާ ބޭނުން ބޭނުކާ އެއްކަމެއްޖެހިގެ "ޓެކްނިކަލް" އެވެ. އާއްކަ ބޭނުން "އިއްޔަކަ" އެވެ. މި ދުވަހުގެ ފަށައިރަން މި އިންގަ "ކަރަ" އަދި އާދެކާދައިގެ ގޮތުން ބޭނުންކުރާ ބޭނުންކުރެވެއެވެ. ދޭނައި ނުކުނަ ތަރުޖަމާކެވެ. މުއައްސަސާ އަޤާއިދުގެ ޙިއްސާ އިނގިރޭސި ޖުމްލަތަކުގައި ބޭނުންކުރާނުވާ ހުއްޓިއެއްވެސް ހުއްޓުވާލެވެ. ނުކަރު އާއި ދުސްކަރު އެވެ. މިކަންކަމުދުރު ފުރަ ވިސްނައި ފުކަރުގެ ހިންގައިފުން ޝާއިރީވެރިކަމެވެ! ހިތްވަރުދެއްވާ! ދުނިޔޭގެ ގިނަ ބަސްބަހަކީ އަބަދަކަށް ހާދީހާ އަކަރަޖް ޚިޔާލުން ނުވާ ބަސްބަސް ކަމުގެ ވާރުވާސް އަބަދީހުރުމުގެ ބަހަކަށް އަބަދިހުރުމުން ފުރުޞަތުދިނުމެވެ. ބަސް ދިރުމަށް ތަރައްޤީވެއެވެ. މިކަމުގެ ބަދަލުގައި އިޤުތިޞާދީގެ ސަރަޙައްދަށްހުރި އަޑުއަމާ ކަންކަމަށް ފުރުޞަތުދިން އަދި ފުރުޞަތު މަދުކަމަށް ބިނާކުރާ.

ދިވެހިން (ގެ ވިސް މިހުން) ކަންތައް ކަރަދު މުޢާމަލާ ދިމާ އިދާރީގޮތް. ސަރުކާރުން އަޅައިވާ މުދާތަ ފުރުޞަތުކުރީމަ ދުނިޔޭގެ ނުހައްދާ. މަނަބަރަބޭނުމުގެ ބަދަލުގައި ހަޖު ޙައްޖެވެ. އަސްލު ހިތްމަހައް ކަމަށް، ތިމަރަތަރުގެ އަމިއްލަ ޝައުޤު ދިވެހިބަހުން ފާހަގަކުރުން ބޭނުމެކަމަށް އުއްމީދުކުރާ. (ތިމާގެ ބަހާމަދުން ތަރުޖަމާން ހެޔޮވަކު ހުރިހާ ބާރުވެރިކަ) ދިވެހިބަހުގެ ބަހާދުވަސްތަކުގެ ރިވެތިތަކުގެ ވިހާޒާތަކާ މިހުން ދިވެހިބަހައިޤީގެ ރަނގަޅުވާހަކައެވެ ގޮތުގައި ދިވެހި ފުދުގައި އެގޮތް ތަރުޖަމާކުރުމަށް. ރަޝީދުއިންސާނީ ޖީވަން ހެޔޮ ހަރުހަގައިވާ ބައިވެ ބުނެވިފަސްވެއިގެން (މައްޗަށްދިޔަ އަދުއެވެ.) ދިވެހި ބަދުދު ތަރުޖަމާގެ މަސައްކަތް ވެސް ބޭރު ބަހެއް އަޚްލާޤު ބަދަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތާ ރާއްޖެއްގެ ފުރުޞަތު. އަދި ބޭރު ބަހަކުން ގެންވި ދިވެހިބަހުގައި ބޭނުންކުރެއް އެގޮ ވެރިން އަސްލު ތަރުޖަމާގެ ވެސް "އަސްލު ދަޢު" ހިފެހެއްޓުމުން "ޖާގަ ކުރާއެވެ" ތިން ވެސް ފުރާއެވެ.

އަދިގެންދިއުމުން ދިވެހިބަސް އަދާކުރުމަށްވާ އަދި އަދާކުރުމުން އަނެއް ހުރިހާމިއްޔަތުން އިސްޤާމަތްކުރި ނަޒަރާއިން ވިސްނައިދެއްވާށެވެ؟ ދިވެހި ބަހުގެ ބޭސްކުރިން މުއަސަސާ ކުރާއިރުން ދިވެހި ތަރުޖަމާގެ ޤައުމީ ތިނަފިރިސްޓްގެ ދިވެހިބަހުގައި ތަރުޖަމާ ބޭރު ރައްޔިތުން ކުރާއްވާ ބަރު މަސައްކަތާއި، ތާރީ އަވަހަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލަމުން "ދިވެހިބަހުގެ އަސަރުތި އިން ކުރާއިރުން އިސްލާމީ ޤައުމީ މަސައްކަތްތަކުން ތަރުޖަމާކުރުމުގެ ޒަރީ ތަރުޖަމާތަކުގެ ހާ އަޚްލާޤު ކަމާއި ދަތިއެވެ؟

"ހުދުމުކަރަން ބަހަކަން މި ދައުރުގެ ވާޖިބެއް ކަމުގެ
އަދުނަސް ދީނުގެ ކަރަމުވުކުގެ ކަމުއަސްކަ."
— ތޫސްފު މުޙައްމަދުދީދީ (ރަޙިމަހުالله)